TORNIONLAAKSON MUSEO
TORNEDALENS MUSEUM

Viranhaltijapäätös 1316/12.03.03.00.01/2026

Tornionlaakson museon johtaja 16.10.2026 § 143/2026

TLM_Lausunto_KEMI_Meripuistokatu 26_Tyttölyseo_purkamislupa-asia_16102026

Päätöksentekijä Tornionlaakson museon johtaja Kallio-Seppä Titta

Valmistelija korjausrakentamisen asiantuntija Koponen Mimmi

KEMI, MERIPUISTOKATU 26, TYTTÖLYSEON PURKAMISLUPA-ASIA

Kemin kaupungin rakennusvalvonta on pyytänyt Tornionlaakson museon lausuntoa purkamislupa-asiasta, joka koskee Kemin Sauvosaaressa, osoitteessa Meripuistokatu 26 sijaitsevaa kiinteistöä 240-1-148-17. Lupahakemus koskee entistä Kemin tyttölyseon rakennusta. Alueellisena vastuumuseona Tornionlaakson museo vastaa toimialueensa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntija- ja viranomaistehtävistä.

Lausuntopyynnön liitteenä museolle on toimitettu linkki Lupapisteeseen, josta kopio lupahakemuksesta (30.9.2026) sekä asemapiirustus purkusuunnitelmasta ovat saatavilla. Museo on lausunut Tyttölyseon asemakaavan muutoksen vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (1.3.2024), valmisteluaineistosta (19.8.2024), uudesta valmisteluaineistosta (30.10.2024) sekä kaavaehdotuksesta (4.4.2025). Kaavamuutoksen yhteydessä lupahakemuksen kohteena olevasta rakennuksesta on ollut museolla käytettävissä *Asbesti- ja haitta-ainekartoitus* (Kiwa Inspecta Oy, 17.9.2020), *Laskentamuistio, kuvitteellinen peruskorjaus* (A-insinöörit, 17.3.2023), *Kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus* (Kiwa Inspecta Oy, 29.9.2020*)* ja *Rakennushistoriallinen selvitys* (FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, 2018).

Lupahakemuksen mukaan purettavien matalien osien aiempi suojelumerkintä on poistettu uudessa asemakaavassa 18.06.2025, jonka vuoksi rakennuksen matalille osille (sisäänkäynti, juhlasiipi ja asunnot) haetaan nyt purkulupaa. Purettavaksi kerrosalaksi on ilmoitettu 2064 m^2. Säilytettävä korkea osa on asemakaavassa suojeltu.

Suunnittelutilanne sekä rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Lupahakemuksen kohteena oleva rakennus sijoittuu Länsi-Lapin maakuntakaavan (2015) sekä Sauvosaaren lounaisrannan oikeusvaikutteisen osayleiskaavan (YK9, 2011) alueille. Maakuntakaavassa suunnittelualue on *keskustatoimintojen aluetta* C 118 Kemi. **Kemin ruutukaava-alue ja kirkon ympäristön** *valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö* (RKY), johon Tyttölyseo sisältyy, on osoitettu maakuntakaavassa r*akennussuojelukohteeksi* merkinnällä SR 3110, jonka kaavamääräyksen mukaan *Suunnittelussa on turvattava kohteen / alueen kulttuurihistorialliset arvot. Uudis- ja lisärakentaminen tulee sopeuttaa sijainniltaan, mittakaavaltaan ja*

rakennustavaltaan arvokkaaseen rakennuskantaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Yleiskaavassa Tyttölyseo sijoittuu *Julkisten palvelujen ja hallinnon alueelle* (PY). Lisäksi Tyttölyseo on osoitettu PY-alueeseen sisältyvänä *rakennussuojelukohteena* merkinnällä /sr61: entinen Tyttölyseo. Rakennus rajautuu Meripuistokadun puoleiselta sivulta *kaupunkikuvallisesti arvokkaaseen alueeseen* (sk).

Voimassa olevassa asemakaavassa (18.6.2025) Tyttölyseon rakennuksen osa, jolle haetaan purkamislupaa, sijaitsee tontilla, joka on osoitettu *Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi* (YO). Korttelin rakennusoikeudeksi on osoitettu e=1.0 ja suurimmaksi sallituksi kerroskorkeudeksi V. Entisen Tyttölyseon rakennuksen viisikerroksinen, Meripuistokadun suuntainen osa on osoitettu asemakaavassa suojeltavaksi merkinnällä sr-4 *Suojeltava rakennus. Rakennustaiteellisesti arvokas tai kaupunkikuvan säilymisen kannalta tärkeä rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa tehtävien korjaus- ja muutostöiden sekä lisä- ja uudisrakentamisen tulee olla sellaisia, että rakennuksen rakennustaiteellisesti arvokas tai kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Korjaus- ja muutostoimenpiteistä tulee pyytää museoviranomaisen lausunto.* Asemakaavan yleismääräysten mukaan *Uudisrakentaminen on toteutettava korkeatasoisesti ja uudisosan massoittelun ja julkisivujen ilmeen on täydennettävä entisen tyttölyseon rakennustaiteellisesti arvokasta osaa. Suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava alueen kaupunkikuvallisesti ja maisemallisesti tärkeä sijainti.*

Lupahakemuksen kohteena olevan rakennus ja sen nykytilanne

Tyttölyseo sijaitsee Kemissä, Sauvosaaren kaupunginosassa, korttelin 148 tontilla 1, osoitteessa Meripuistokatu 26. Kohde on rakennushistoriaselvityksen mukaan rakennettu vuonna 1953 ja peruskorjattu 1980-luvun lopulla terveydenhuoltoalan oppilaitokseksi muutoksen yhteydessä. Rakennuksen on suunnitellut Kemin kaupunginarkkitehti Onni J. Ermala. Rakennus on alun perin toiminut Kemin tyttölyseona ja myöhemmin Lapin ammattikorkeakoulun terveydenhoitoalan oppilaitoksena. Rakennus on ollut nyt tyhjillään muutamia vuosia, mutta on siitä huolimatta tehtyjen selvitysten valossa ikäisekseen hyvässä kunnossa.

Tyttölyseo sijaitsee tontilla, joka rajautuu kahdelta sivultaan Kemin ruutukaava-alueen ja kirkon ympäristön valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY2009). Tyttölyseo on mainittu RKY-alueen kuvauksessa ja on siten osa kokonaisuutta.

Kaavasuojelun lisäksi vanha tyttölyseo on mukana Kemin kulttuuriympäristöohjelmassa (Meren ja teollisuuden kaupunki, SUOMEN YMPÄRISTÖ 15 | 2013), jossa sen on todettu olevan rakennushistoriallisesti, kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti erittäin arvokas kohde. Kaavamuutosalueen ympärillä sijaitsee Kirkkolailla suojellun Kemin kirkon lisäksi muita asemakaavalla suojeltuja rakennuksia, jotka myös ovat mukana kulttuuriympäristöohjelmassa ja tulee huomioida suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa.

Tornionlaakson museon kanta

Tornionlaakson museo ei puolla purkamisluvan myöntämistä tässä vaiheessa. Tyttölyseolla on kaupunkikuvallisesti merkittävä asema osana Kemin ruutukaava-alueen ja kirkon ympäristön valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Lupahakemuksen yhteydessä ei ole esitetty, miten turvataan rakennuksen ja sen ympäristön rakennustaiteellisesti arvokas tai kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne. Tornionlaakson museolla ei ole tiedossa käynnistyykö Kemin kouluverkkouudistushanke todellisuudessa purkamisen jälkeen, sillä uudisrakentamissuunnitelmia ei purkusuunnitelman yhteydessä ole esitetty.

Museo muistuttaa, että asemakaavan muutos suojelumerkinnän poistamiseksi on laadittu pelkästään uuden yläkoulun rakentamista silmällä pitäen. Mikäli uuden yläkoulun rakentaminen jostain syystä viivästyisi tai kouluverkkouudistuksen tavoitteet muuttuisivat, voi kirkon ympäristön kaupunkikuva heikentyä useiksi vuosiksi. Museon näkemyksen mukaan purkamisluvan myöntäminen ennen tietoa korvaavasta rakentamisesta ei edistä hyvän kaupunkikuvan saavuttamista tai sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä.

Lisäksi Tornionlaakson museo haluaa muistuttaa, että kestävän kehityksen edistämiseksi ja ilmastonmuutoksen vastaisten tavoitteiden vuoksi maankäytön suunnittelussa tulee pyrkiä aiempaa enemmän olemassa olevan rakennuskannan säilyttämiseen ja korjaamiseen purkamisen ja uudisrakentamisen sijaan. Tähän asiaan on kiinnitetty huomiota myös tuoreessa Ympäristöministeriön ja Hämeen ELY-keskuksen *Vaihtoehtoja purkamiselle* -julkaisussa (2024), jonka mukaan materiaalisidonnaisiin päästöihin tulisi jatkossa kiinnittää enemmän huomiota erityisesti olemassa olevaa rakennuskantaa koskevassa päätöksenteossa. Mikäli kouluverkkouudistus tehdään ja kaikki Kemin yläkoululaiset sijoitetaan samaan rakennukseen tyttölyseon tontille, saattaa se johtaa muiden koulurakennusten tyhjenemiseen ja pehimmassa tapauksessa lopulta purkamisaaltoon. Tyttölyseon lisäksi usealla muullakin Kemin kaupungin koulurakennuksella on kulttuurihistoriallista merkitystä. Näiden rakennusten käyttösuunnitelmasta tulisi huolehtia uudistuksen yhteydessä.

Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan Tyttölyseon matalien osien purkaminen tulisi ratkaista koulurakennuksen lisärakentamista koskevan lupa-asian yhteydessä, jotta voidaan varmistua kohteen ja RKY-alueen kulttuurihistoriallisten ja kaupunkikuvallisten arvojen säilymisestä sekä uudisrakentamisen soveltuvuudesta ja sopeutumisesta suojeltuun rakennusosaan.

Asemakaavan mukaisesti museo edellyttää mahdollisuutta lausua purkamisen lisäksi Tyttölyseota koskevista korjaus- ja muutostöistä sekä lisä- ja uudisrakentamisesta.

TORNIONLAAKSON MUSEO
TORNEDALENS MUSEUM

Viranhaltijapäätös 1316/12.03.03.00.01/2026

Tornionlaakson museon johtaja 16.10.2026 § 143/2026

Lausunnon valmisteluun on Tornionlaakson museossa osallistunut rakennustutkija Teija Ylimartimo.

Kallio-Seppä Titta
Tornionlaakson museon johtaja

Jakelu

Kemin kaupunki, Rakennusvalvonta
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö
Lupa- ja valvontavirasto
Kemin historiallinen museo

Tornionlaakson museo – Tornedalens museum
Torikatu 4
95400 Tornio

+358 (0)50 597 1559
tornionlaaksonmuseo@tornio.fi
www.tornio.fi/tornionlaaksonmuseo